

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

Capvt III. An ex hoc, quòd potestas Ecclesiæ tota spiritualis sit, nullatenus
extendi valeat erga temporalia?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

Regiæ ad hanc individuum personam, ex æquitate publicæ etiam Religiosæ ratione, faciendam applicabilitatem, ejusque in Rege Ecclesiæ sanctæ clavibus subiecto perseverantiam *Moralem*? Sub illo adeo fidei principio, per eam functionem Synodalem, expendebatur Imperatoris præacti ex facinoribus suis indignitas. Cujus judiciaria proinde discussio, licet fuerit dependens a probationibus, quæ intrâ præcisam prudentiæ naturalis spheram, non supergrederebantur *Moralem* certitudinem; attamen hoc Oecumenici Concilij iudicium, per Spiritûs sancti gratiam ita depurabatur à *Materiali*, falsitatis periculo obnoxia concretionem, ut altior prudentiæ infusæ commensurata certitudo *practica*, omnimodam falsitatem excludens, per Dei instinctum efformata, & cum illo fidei principio collata, sub formâ virtualiter saltem syllogisticâ progredere ad concludendam sententiam, adversus Imperatorem *judicialiter* ferendam, sub verâ lumini supernaturali innixâ consequentiâ Theologicâ; uti fuis demonstratur *suo loco*, ubi agitur de Summi Pontificis in rebus Fidei ac Morum infallibilitate.

85. Ex quibus universis pro *decimotertio* facillè intelligitur fundamentalis ratio, per quam asseverare liceat, *claves regni cælorum Petro, ejusque successori à Christo concessas, completi quoque temporalia ipsorum etiam Regum jura*. Etenim cujuscumque potentiæ, seu potestatis duplex noscitur esse objectum, *Formale* scilicet ac *specificativum*, & *Materiale* seu *Terminativum*. Oecumenicæ igitur Pontificiæ & Ecclesiasticæ potestatis objectum *Formale* ac *specificativum* importat quidem ordinem ad regnum cælorum, sicque adeo spiritualia *per se* habentia talem respectu Regni cælorum ordinabilitatem, *per se primò* subduntur Ecclesiæ clavibus, seu Ecclesiasticæ potestatis regimini & auctoritati; quidquid tamen participat de tali ordinabilitate, est hoc ipso de ejusdem Apostolicæ potestatis objecto *Materiali*, atque adeo non *per se primò*, sed *per accidens*, vel *secundariò* sub ejus formalitatis participatione, subijcitur sanctæ Ecclesiæ iudicio. At verò quidquid *Moralitatis* est in hominibus Christianis, eorumque actibus & negotijs, seu causis quibuscumque etiam Civilibus, est vel ordinabile in Regnum cælorum, vel ab hac ordinabilitate est deficiens. Sub tali erga *Moralitatis*, ipsiusmet etiam Regiæ potestatis exercitio convenientis, seu debite ad certum subiectum applicationi, ejusque regimini de se licet Politico inexistentis, ad regnum cælestem seu spirituale, tum Ecclesiæ Triumphantis salutem æternam, tum Militantis Ecclesiæ Bonum etiam Publicum ordinabilitate, quævis causæ Civiles & temporales, etiam publicæ ac Regales, subeunt rationem objecti *Materialis*, respectu Apostolicæ Oecumenicæ auctoritatis.

86. Hinc denique pro *decimoquarto*, licet concludere per sequentem argumentationem *Theologicam*, ex duobus nempe omninò certis, partim *Fidei*, altero partim *natura lumine* notis principijs deductam. Etenim lumine

naturæ notum est, cujusvis potentiæ, seu potestatis spheram extendi super omne id, quod ita comparatur ad ipsius *Formale specificativum*, ut propterea, respectu illius, superinduat rationem objecti *materialis*. At ex fidei veritate compertum est, Oecumenicæ Petro, ejusque successori commissæ, clavium potestatis proprium, & *Formale specificativum* esse ordinabilitatem ad Regnum cælorum; *juxta apertum Christi Domini verbum*. Quidquid ergo superinduit istam respectu Regni cælorum ordinabilitatem, ita supervestitur *Formali specificativo* Oecumenicæ Petro commissæ clavium potestatis, ut consequenter ad istam se habeat per modum objecti *materialis* & *terminativi*. At verò quidquid in homine Christiano est *Morale*, secundum fidei principia, vel *positivè*, vel *privativè* participat de formalitate ordinabilitatis ad regnum cælorum. Ergo quidquid in homine Christiano est *Morale*, per modum vel *positivæ* participationis, vel *privativæ* oppositionis, ita superinduit *formaliter* Oecumenicæ, Petro commissæ clavium potestatis *specificativam*, ut consequenter sit de ejus objecto *Materiali* ac *terminativo*. Atqui Regiæ quoque potestatis ad certum subiectum, æquitati etiam religiosæ consona applicabilitas, unâ cum universo regimine ac exercitio libero ejusdem Regiæ auctoritatis, secundum fidei principia, superinduit de *Moralitate* vel ordinabilitatis ad Regnum cælorum, atque salutem æternam, sacraque Religionis universalem utilitatem, vel ab ista deficiente, importat deordinationem saluti æternæ, atque Religionis Bono *Moraliter* oppositam. Ergo lumine *naturæ* conspicua principia combinando cum *fidei* principijs, per consequentiam *verè Theologicam* rectè inferitur, Regiam quoque potestatem, cum sui ad certum subiectum applicabilitate, nec non publico etiam exercitio, superinducendo *Moralitatem* in Regnum cælorum ordinabilem, vel ab hoc ordine deficientem, ita supervestiri Oecumenicæ Petro commissæ clavium potestatis *Formali specificativo*, ut consequenter sit de istius objecto *Materiali*; sicque adeo unam de se licet simplicem, Oecumenicam Summi Pontificis auctoritatem *virtualiter* continere duplicem gladium: *primariò* ejusdem spiritualis, *secundariò* autem temporalis, super ipsos etiam Reges protensæ potestatis. At conclusio partim ex *fidei*, partim ex *luminis naturalis* certis & indubitatis principijs, per consequentiam *Theologicam* ritè illata, ita reducitur in fidei principium, ut *virtualiter* saltem sit de fide. Viderint ergo, qui Reges Summi Pontificis Oecumenicæ potestati, etiam *per accidens* indirectè *materialiter* ac *consecutivè* subiectos negare contenderent, quomodo *securè* ambulare in Fide Orthodoxa?

Caput III.

An ex hoc, quòd potestas Ecclesiæ tota spiritualis sit, nullatenus extendi valeat erga temporalia?

IN hoc & sequentibus capitibus refutare conamur, quæ Ludovicus Elies Du Pin, & cæ

facultatis Theologicae Parisiensis Doctor in suis de antiqua Ecclesiae disciplina dissertationibus historicis anno 1686. editis, dissertatione septima adducit, ad probandum: Pontificem, aut Ecclesiam habere nullam in Reges, eorumque bona auctoritatem directam, vel indirectam, nec posse Reges ab ipsis nullatenus deponi, aut eorum subditos à fide, ac obedientia eximere. Hujus sui intenti in Prologo dictae septimae dissertationis sequentia statuit principia, ceu evidentissima ac certissima. Primum est; Quod civilis, & Ecclesiastica societatum fines sint omnino disparati, & neuter sit alteri subordinatus. Secundum; Quod potestas societatis civilis in corpora duntaxat extendatur, societatis verò Ecclesiasticae auctoritas tota spectet ad animos. Tertium; Quod potestas Ecclesiastica nihil possit, nisi ut agat exhortationibus, ac praecipis, excommunicationibusque, non alijs penis adversus inobedientes. Quartum; Quod Ecclesiasticarum legum alius finis non sit, quam doctrina & disciplina Christiana sanctitatem & puritatem libertatem servare. Unde oritur quaestio; Quibus medijs his finis valeat obtineri?

Ex quibus principijs idem Elliesius infert, tum quod Ecclesiae potestas ex toto eatenus sit spiritualis, ut in temporalia sive Regum, sive aliorum bona minime extendatur, nec adeo Reges deponi possint auctoritate merè Ecclesiastica. Tum quod idem homo possit quidem simul esse membrum societatis civilis & Ecclesiasticae, attamen in civilibus subiecti civilis duntaxat potestati, in spiritualibus verò Ecclesiasticae, ita, ut amba ista potestates sint penitus disparatae, & à Deo solo, à quo sunt instituta, dependant, ac proinde neutra in alteram quidquam possit, tamen si spiritualis sit temporalis sublimior. In hanc proinde summam redigitur praetactum Elliesij prologium, cuius seu principia, seu conclusaria, licet in anterioribus jam discussa, elucescant, multis vel erroribus, vel periculosis sceleris dogmatibus, cum sacrae Scripturae, & antiquae Orthodoxiae sensu haud coherentibus, nihilominus operæ pretium est visum, sub argumentis ab Authore illo propositis, accuratius ea expendere.

S. I.

An ex eo, quod Christus ceu Ecclesiae Caput, nullam in temporali exercuerit potestatem, demonstrari valeat, potestatem Ecclesiae nullatenus extendi ad temporalia?

Ludovic. Ellies cit. dissert. 7. cap. 1. §. 1. argumentatur 1. Christus non aliam Ecclesiae contulit potestatem, praeter eam, quam à Deo Patre, quatenus homo est, accepit; sicut misit me (inquiens Iohannis 20. v. 21.) vivens Pater, & ego mitto vos. Unde Ecclesiae Ministri dicuntur à B. Paulo, Christi vices agere, & pro ipso legatione fungi. Unde ad ostendendum, Ecclesiam non habere ullam temporalem potestatem, demonstrare sufficit, Christum, quatenus Ecclesiae Caput fuit & fundator, nullam sibi arrogasse in temporalia Regum auctoritatem, nullamque exercuisse temporalem potestatem. At Christus ipse asertit dicit,

se ad hoc non venisse, ut ullam temporalem à Patre acceptam haberet potestatem, cum enim Iudaei ipsum apud Pilatum accusassent, quod se Regem Iudaeorum esse, dixisset, interroganti: Num Rex esset Iudaeorum? respondit: Regnum meum non est de hoc mundo. Et urgenti eidem Pilato: Ergo Rex es tu? Respondit quidem: Tu dicit, quia Rex sum. Attamen ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati. Quomodo igitur Christus clarius profiteri potuisset, se non venisse in mundum, ut temporalem exerceret potestatem? Et hinc S. Augustinus in eum locum tract. 17. in Iohannem. Audite, ait, omnia regna terrena; non impediunt dominationem vestram in hoc: venite ad regnum, quod non est de hoc mundo; venite credendo, & nolite servire metuendo: dicit quidem propheta de Deo Patre: Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum eius; sed Sion illa, & mons ille non est de hoc mundo, quod est enim eius regnum, nisi credentes in eum? quibus dicit: De mundo non estis, sicut & ego non sum demundo.

Responsio, & ac retorsio confutatoria hujus argumenti.

Primo. Reflexione habità ad istius ratiocinationis majorem, plus concedam, quam ipsemet Elliesius desideraverat, mensuram potestatis Ecclesiae statuendo ex mensurà dominij, Christo quàm homini competentis. Numquid verò Christus Apocal. 1. disertè dicitur Princeps Regum terrae? Numquid Act. 10. asseritur Iesus esse Dominus omnium? Numquid 1. Corinth. 11. habetur: Omnia esse ei subiecta; scilicet Christo, praeter eum; qui subiecit ei omnia?

Elliesius equidem cit. §. 1. prope finem excipit; ejusmodi sacrae Scripturae textus, quibus Christus Regnorum ac Regum omnium Dominus dicitur; convenire ipsi ratione Divinitatis, adaptari autem Christo homini per communicationem idiomatum.

Verum Heb. 1. habetur Christus esse heres universorum. Numquid autè Christo secundum Divinitatem convenire potest, esse haeredem? Insuper, Apocal. 17. dicitur in femore ejus scriptum: Rex Regum, & Dominus dominantium. Numquid verò sub isto femore intelligitur humanitas? Et hinc cit. 1. ad Corinth. 11. capite fit distinctio inter eum, qui subiecit Christo omnia, & eam naturam, cui in Christo subiecta sunt omnia. Quia igitur non secundum hypostasin ut sic, sed secundum Divinitatem convenit Patri, quod Christo subiecit omnia: neque verò Christus secundum Divinitatem est distinctus à Patre, idcirco manifestum hinc redditur, Christi humanitati, seu Christo quàm homini esse omnia subiecta. Anne igitur hanc Christi dominij super omnia universalitatem dicere fas est, mensuram esse potestatis Ecclesiasticae?

Arctiorem profectò hujus potestatis sphaeram adstruo, coarctando eam ad lineam mortalitatis. Numquid enim Christus Iohannis 20. dicens Apostolis: Sicut misit me vivens Pater, & ego mitto vos: respexit ad illa sua Matthaei 18. exarata verba: Quodcumque ligaveritis super terram;

in Sion sanctæ Ecclesiæ monte, seu Regno Christi, fati compellitur ipsemet etiam Elliesius, asseverans, esse litteralem illam S. Augustini expositionem, quæ dixerat, eam Plalmodicam Prophetiam intelligendam esse de Christi Regno, quod sunt in Christum credentes.

ARGUMENTUM II.

10. **L**udovic. Ellies cit. §. 1. argumentatur tum Lex S. Chrylostomo in illum locum Ioannis hom. 18. docente: Quod Christus in celo habeat imperium non humanum, sed longe majus, atque præstantius: tum ex S. Ambrosio in Lucam lib. 3. Christum, inquit, profitemem, non esse de hoc mundo regnum suum, ostendisse, esse supra mundum, nec esse in seculo, sed supra seculum. Unde redditur conlequens, quod Christus non habuerit potestatem Regiam, sed Regia superiorem, alteriusque ordinis, ac dignitatis: tum ex Divo Cyrillo in illum locum docente: Quod Christus Pilato respondens, non negari, Regem se esse &c. sed regni Casaris non esse hostem, ostendisse, quia principatus ejus mundanus non est, sed cali, terræque, cæterarumque rerum omnium. Quare Vicaria quoque Christi potestas mundana non est, sed supra mundum, & supra seculum.

Responsio, ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

11. **P**rimò. Lubens admitto, Christi Vicariam in mundo potestatem non esse mundanam, perinde, ac Christi principatus, tametsi juxta S. Cyrilli sententiam, cælum, terramque, cæterarumque omnes res ambiat, hæc mundanus est, sed supra mundum, & supra seculum. Numquid autem supra mundum, & supra seculum est principatus ille, cujus formale specificativum est ordinabilitas in regnum cælorum, adeoque moralitatis linea etiam supernaturalis? Eius verò in usum etiam rerum temporalium, potestatisque Regiæ exercitio, excogitabilis status aliquis, quin superinduat moralitate vel ordinabilitatis in regnum cælorum, vel ab hoc deordinationis seu privativæ ac negativæ, seu positivæ, quandoque ad positivam sacre Religionis, & Ecclesiæ sanctæ, Christi que adeo Regni devaluationem intentæ? Talis proinde principatus Ecclesiasticus, ordinabilitatem ad regnum cælorum authoritativè procurans, & ab hoc deordinabilitatem perverfam, virgâ etiam ferreâ coercens, nullatenus præjudicat Casaræ, & Regiæ terrenæ potestati, sed hanc evahere satagit in sublimiorem supernaturalis moralitatis statum, sub quo intelligi possit esse supra mundum, seu seculum.
12. Hujus ergo supramundani principatus, Christi in terris Vicarij sphaeram accuratius indagare cupiens, pro secundo sciscitor ex Ellicio quandoquidem is principatus sit a Christo designatus ex clavibus Regni cælorum, munitis authoritate ligandi & solvendi quodcumque super terram: quidnam subintelligatur sub isto Tô Quodcumque, quod sacer contextus sub morali ad regnum cælorum ordine subiecit super terram, ita vel solvendum, vel ligandum, ut ra-

um habendum sit etiam in cælis? Nonne ex proprietate verborum hujusmodi, sub illo Tô Quodcumque, accipi debet quodvis morale, in supernaturali Ecclesiæ seu triumphantis, seu militantis, seu regni cælorum finem, vel ordinabile, vel ab ista moralitatis supernaturalis ordine defectibile? An verò dicere fas esset, Regem Christianissimum ab hoc erga regnum cælorum ordine esse exclusum, ne dicam, quoad animam suam duntaxat, seu spiritalia; sed quoad moralitatem suarum publici quoque ac politici regiminis actionum, imò ipsiusmet etiam Regiæ ad suam Christi charactere insignitam personam subjectiva applicationis?

Huc proinde moralitati insitendo, pergo ulterius sciscitari: an non secundum eisdem moralitatis mensuram, extendenda sit etiam virgâ correctoria Matth. 18. Ecclesiæ commissa erga quoscumque, si peccaverint; Christianitatis consortes fratres? Num verò citra gravissimam injuriam dici posset Rex Christianissimus, inter hos Christianæ communionis fratres non esse comprehensus? Num igitur Regum à debita in regnum cælorum ordinatione, cum gravi quandoque, publicæ etiam sacre Religionis discrimine, enormiter exorbitantia facinora fas esset, excipere ab illa correctoriâ seu coercitivâ Ecclesiæ virgâ? Quidni ergo potius dicendum videatur, quodcumque Regis facinus sub debita ad regnum cælorum ordinationis deficientiâ, seu privativâ, seu etiam positivè contrariâ, publicæ præsertim Religionis perquam nocivum, contineri sub illo Quodcumque super terram Morali, super quo per Christum noleatur esse constitutâ clavium regni cælorum, ad quodcumque seu ligandum, seu solvendum protentia authoritas Apostolica? Quidni proinde è contrario etiam videatur concludendum, sub illo Quodcumque moralitatem vel ad regnum cælorum ordinabilem, vel ab isto ordine deficientem completente, includi Regiæ quoque potestatis exercitia, eoque ad hoc suppositum applicabilitatem, quâ supervestitam moralitate in regnum cælorum, vi characteris per lacrum Baptismum suscepti, specialiter ordinabili? Quod si ergo Pontifex Maximus, exigente Ecclesiæ necessitate, ob Regis cuiuspiam adversus sacram religionem molimina, suam Apostolicam solvendi authoritatem, seu correctoriam, coercitivam que virgâ super jus Regiæ Majestatis, quâ huic individue personæ subjectivè inexistens, & quâ moralitate ad Ecclesiæ claves indubitanter spectante supervestitum extenderet, quomodo fieri posset, quod non indirectè à tali Rege tolleretur jus Regium, utpote respectu ejus Regis ex tunc eatenus solutum, ut juxta Christi Domini verbum, solutio, hujusmodi in celo, in ipso proinde foro conscientie, comprobanda esset?

ARGUMENTUM III.

14. **L**udovic. Ellies præcitatus pergit, argumentari. Duplex tantum in Christo dominium reperiri potest. Unum creationis, quod Christus habet ex Divinitate, alterum adoptionis, & fami-

terram, erit ligatum in cælis? Numquid verò ista verba sunt connexa cum illo sacro textu, quo peccantes pro foro etiam externo subiciuntur Ecclesiasticæ virgæ correctoriæ, & coercitiuæ? Numquid Christus etiam Ioannis 21. quando Petro dixit: *Pasce oves meas*, respexit ad verba sua Matthæi 16. descripta: *Tibi dabo claves regni cælorum, quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis*? Numquid verò ista solvendi potestas sub hisce verbis regulanda est ex ordinabilitate ad regnum cælorum? Sicuti ergo tam peccati, quam ordinabilitatis ad regnum cælorum ratio spectat ad lineam moralitatis, sic hujus, non autem tota domini, Christo quæ homini competens sphaera, statuenda est mensura potestatis Ecclesiasticæ. Imò in ipsâ etiam moralitatis lineâ discernere adhuc oportet inter moralitatem, quæ lumini naturali seu consonam, seu dissonam, & quæ supernaturali status elevationi proportionatam, atque hanc duntaxat per modum objecti formalis, ac specificativi ponimus mensuram potestatis Ecclesiasticæ. Unde consequenter solum, quatenus scilicet moralitas naturalis ex Dei ordinatione inevitabilem cum supernaturalis lineæ seu privativâ, seu positivâ moralitate connexionem habet, per modum adeo objecti terminativi, & materialis dicimus, istam esse subiectam potestati Ecclesiasticæ.

3. Quare pro secundo. Dum Christus Pilato interroganti: *Num esset Rex Iudeorum?* Respondit: *Regnum suum non esse de hoc mundo*: hoc verificatur etiam de universo Christi quæ hominis dominio, quippe cum istius, Christo, quæ homini communicati domini radix, & origo quasi formalis, sit Unio hypostatica, quæ sicuti non est de hoc mundo, sic neque dominium in illa quasi radicatum, est originativè de hoc mundo. Verùm hoc ipsissimum Christi hominis dominium, quæ Ecclesiæ communicatum, quia complectitur lineam moralitatis ad statum supernaturalem elevatæ, ipsamque adeo moralitatem naturalem unâ secum elevantis ad supernaturalitatem, idcirco etiam objectivè non est de hoc mundo, oportet quæ proinde, ut fateamur, potestatem Ecclesiasticam, unâ cum sui mensurâ, neque originativè, neque objectivè esse de hoc mundo, quippe cum ne naturalem quidem moralitatem complectatur, nisi quæ supervellitam moralitate supernaturalis lineæ. Sub ipsissimo nihilominus isthuc moralitatis supernaturalis regimine, Christus diserte dixit, contineri regnum suum, foreque adeo in Ecclesiâ per se constituendâ regnum, quod tamen non esset de hoc mundo, sive quod non esset hinc. Numquid autem correlativa inseparabiliter connexa, sunt Regnum & Regia potestas? Ex Christi igitur verbis illis, clarè evincitur Regia quæpiam intrâ Ecclesiâ potestas, ex autoritate Apostolicâ consistens, unicè tamen complectens lineam moralitatis, quæ in regnum cælorum ordinabilis. Et ideo Pilato urgenti: *Ergo Rex es tu?* Christus iterum respondit: *Tu dicis, quia Rex sum ego*. mox subiciens: *Ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati*. Sic ergo Christus, qui Rex, tum ex se ipso, immediatè, tum consequenter ex autoritate Apostolica communicatâ, erat veritati testimonium perhi-

biturus. Sed cui veritati? Cùm Christus indefinitè locutus fuerit, num exceptionem aliquam pateretur in aliqua veritatis specie, seu genere? Num igitur Christus venerat, ut veritati etiam Philosophicæ ex Regia sua autoritate testimonium perhiberet? Quandoquidem luminis naturalis veritas Philosophica, ubi cum Evangelica veritate minùs cohæret, redigenda sit in fidei ac Christi obsequium, nunquid Christus ad hoc etiam venisse dicendus est in mundum, ut testimonium perhiberet Philosophicæ veritati, hanc scilicet continendo intrâ fidei sanctæ veritatem, seu superiorem regulam, ac mensuram suam? Et quia veritas practica est mensura moralitatis, cujus linea etiam naturalis supervestitur seu positivâ, seu privativâ, aut negativâ moralitate supernaturali, numquid Regia Christi potestas Ecclesiæ sanctæ communicata, protenditur super moralitate etiam naturali, eatenus concordandâ cum supernaturali moralitate, ut, si ab hac deficiat, per autoritatem Apostolicâ fit in hujus ordinem redigenda? veluti sæpius factitatum est in legibus Imperatoris ab æquitate ratione, ipsi etiam supernaturali lumini repugnante deficientibus. Et hinc in aperto jam est falsitas illius ab Elliesio in Prologo positi primi principij sui, quod civilis & Ecclesiasticæ societatum fines sint omninò disparati, ita ut neuter sit alteri subordinatus. Sed de hoc differrebanus superius in hujus Summarij 1. cap. §. 2.

9. Pro tertio Prophetia Psal. 2. exarata nos instruit de Regno Christi, quod est Ecclesia. Dum nempe Regius Propheta, in figura Christi ibidem diserte sic pronunciat: *Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum ejus*. Numquid ergo, ubi Christus hanc suam Regiam potestatem commisit Vicario suo Petri successori, huic diceret fas est, ego vice Christi super Sion montem sanctæ Ecclesiæ constitutus sum Rex? Quòdnam verò hujus Regis est regnum, quod non sit de hoc mundo, nisi uti S. Augustinus respondet: *credentes in Christum*? Numquid autem inter hos credentes in Christum sunt quicumque Reges Christiani? Annon igitur isti dicendi sunt subiecti Apostolicæ autoritatis, Christi in terris Vicariæ regimini, quoad totam moralitatis lineam, sicque adeo directè, ac per se non quoad temporalitatem ut sic, sed quoad istam quæ subordinatam lineam moralitatis, inexistentis libero cuique potestatis Regiæ exercitio, utpote inevitabiliter vel ordinabilitatem ad cælorum regnum, vel ab hoc deordinabilitatem obtinent? Et hinc æternus Pater sub illâ Davidicâ prophetiâ, Regiæ illius, Christo principaliter, Petri autem successori Vicariè competentis potestatis sphaeram circumferens, agebat: *Postula à me, & dabo tibi gentes hereditatē tuam, & possessiones tuas terminos terræ*. Annon igitur possessiones etiam temporales, terræque termini, secundum illam æterni Patris prophetiam, sunt intrâ sphaeram Vicariæ Christi autoritatis? Et, ne quis ausit, hanc potestatem Regiam delituere virgâ autoritativâ & coercitivâ, superaddit ibidem: *Reges eos in virga ferrea*. Hanc proinde virgam ferream in foro etiam externo coercitivæ autoritatis esse

& familiaritatis; ut Chrysoſtomus *hom. 30. in Epist. 1. ad Corinth.* loquitur, quod Christus habet ex humanitate. Neutrum verò istorum dominiorum idem est cum dominio Regum in temporalia. Nam quatenus Deus est, habet supremum in omnia imperium, quatenus autem homo est, regnum ejus totum est *spirituale*, nec enim homo factus est, ut totum orbem more Regum terrenorum regeret, imò se minime venisse ad hoc, ut rerum temporalium regimen susciperet, verbis & factis docuit: tum quando aufugit, ne à Judæis Rex eligeretur: tum quando roganti cuidam, ut fratri suo juberet, hæreditatem partiri, dixit: *Homo, quis me constituit judicem, aut divisorem super vos?* Cùm igitur certum sit, Christum Ecclesiæ comunicasse eam tantum potestatem, quam habuit ut homo, & Caput Ecclesiæ, non autem illam, quam habuit ut Deus & Creator, pro certo tenere debemus, nullam potestatem temporalem à Christo Ecclesiæ collatam esse.

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

15. **P**rimò certum est, ex Divinitate nullum in Christi humanam naturam esse derivatum dominium, quod non *realiter* præexistere in dominio Divinitatis, quod Elliesius dicit dominium *creationis*. Hujus autem Divini dominij sphaera, præter lineam *naturæ universæ*, complectitur etiam lineam status *supernaturalis*, ad quem homo ad imaginem Dei factus, in *primo* creationis suæ instanti elevatus, & postquam è gratia exciderat, per Christi redemptionem reparatus fuit. Numquid ergo Divinitas Christo quâ homini fecit de utraq; illâ seu naturæ, seu *supernaturalitatis* lineâ, dominij sui participationem aliquam, dum constituit ipsum hæredem Univerſorum? Et licet Christus quâ homo noluerit sibi assumere exercitium, & munus regnandi in temporalibus; renuens propterea munus judicis in se suscipere circa duorum fratrum hæreditatem dividendam; attamen uno saltem, alteròve acta ostendere voluit suum seu proprietatis, seu jurisdictionis in res quoque temporales dominium, quando scilicet *Matth. 8.* & *Lucæ 8.* ejiciens legionem dæmonum ab homine, concessit ipsis, ut intrarent in porcos, non absque magno Gerasenorum damno. Talis dominij argumentum exhibuit etiam, quando *12. Matth. cap.* arefecit ficulneam, quando *insuper eodem cap.* jubens ad se adduci cum pullo asinam, quam Apostoli reperirent alligatam, subjecit. *Si quis aliquid dixerit, dicite: quia Dominus his opus habet.* Jurisdictionis denique, Legis Mosaicæ sacerdotio superioris *altum* dominium ostendit, quando *10. Joannis 18.* dum Pharisei mulierem in adulterio deprehensam ad eum adduxerant, & coram ipso accusaverant, ex vi ejusdem *alti* dominij eam absolvit, non à reatu duntaxat peccati, sed etiâ à pœnâ lapidationis in Lege Mosaicâ indictâ. Quinimò cùm Christus etiam quâ homo, & Caput Ecclesiæ ascendens in *altum*, daret hominibus dona curationum, & sanitatum, quæ

licet quoadmodum participarent de supernaturalitate, quoad *substantiam* tamen verè continentur intrâ naturæ lineam, inde manifestum est, Divinitatem de suo creationis dominio etiam quâ naturæ lineam contingente, fecisse Christo, quâ homini, dominij sui aliquam communicationem.

Sed quid dicemus de lineâ *supernaturalitatis*, quam Divinitas ita posuit in potestate Christi, quâ Ecclesiæ Capitis, ut ejusdem participationem facere posset *Novæ Legis sacerdotio*? In quâ proinde supernaturalitatis seu *positivâ*, seu *privativâ* lineâ, numquid continetur universa *supernaturali* statu commensurata *moralitas*? Et quia nihil *moralitatis* etiam naturalis ex hominis libero arbitrio contingit, quin vel deficiat ab ordine regni cælorum, vel per gratiam Christi sublimetur ad hunc regni cælorum ordinem, numquid *moralitatis* etiam naturalis lineâ ita suberat Christi dominio, ut eandem vellet tamen subordinatam lineâ *moralitatis* supernaturalis? Numquid ergo Christus quâ homo, *Quodcumque in regnum cælorum coordinabile super terram*, subjiciens potestati Ecclesiasticæ, huic communicavit etiam de suo super omnimodâ *moralitatis*, politicum quoque regimen sine suo completentis, lineâ, jurisdictionis *altæ* dominio?

Pro secundo igitur, missâ jam universâ naturæ *physicæ* lineâ, faciendo reflexionem ad unicum *moralitatis*, *Quodcumque in regnum cælorum coordinabile completentis*, lineam, placuit per modum progressionis ex Elliesio hîc sciscitari. Num credat, potestatem Ecclesiæ super hac *moralitatis*, quâ in regnum cælorum *ordinabilis* lineâ *indefinitè* protensam, æquè esse de gratijs Christi gratis datas, ac sit gratia Prophetiæ? Noscitur professò *ex 1. Corinth. 12. cap. à v. 28.* Apostolus inter gratias gratis datas perinde recensuisse Apostolatam, in Petri successore unicè adhuc persistentem, ac donum Prophetiæ. Unde opportunum est nobis visum, nonnihil excurrendo, hîc facere Apostolicæ in Petri successore perdurantis auctoritatis, seu gratiæ Christi gratis datæ comparationem cum lumine Prophetiæ. Hoc equidem Divinitus concessum donum, minime facit, ne homo Prophetiæ dono ditatus, sit obnoxius fallaci & fallibili, atque ad malum pronæ conditioni humanæ, maxime cùm lumen Propheticum recensatur inter gratias gratis datas, quæ inexistere possunt homini peccatori infideli; uti constat de Sybillis veris Prophetissis, sed Ethnicis. Nihilominus quando is, qui Prophetiæ gratiâ est ditatus, intendit in lumen Propheticum, ex hoc divinizando, ac revelando veritates absconditas, nequit ulla subesse fallitas ac deceptio, quippe cû actus Propheticus, quæ procedens ex lumine Prophetiæ, nequeat in se *intrinsecè* coinquinari specie mendacij, quin hæc impuritas reducenda foret in luminis Prophetici principium, Spiritum sanctum, quod ne cogitare quidem, minus asseverare licet absq; horribili blasphemia. Sic proinde Oecumenica Pastoralis muneris potestas Apostolica inter Christi gratias, Ecclesiæ gratis datas merito annumeranda, quan-

quantumvis inexistat homini per naturam suam fallaci, attamen Christo repromittente Apostolis, Spiritum sanctum eos edoctrum omnia, dicere oportet, eam Divinitus constitutam, ita esse super fidei petram fundatam, ut cunctæ actiones ex ea promanantes reducendæ sint in fidei principium, illius Oecumenicæ Apostolicæ potestatis *super quocunque in terris morali ad regnum cælorum ordinabili* potentia, eatenus directivum, ut, si de particularibus, fallaciæ aliòquin obnoxii, casibus est sciendum, decernat per prudentia Divinitus infusa prudentiæ lumen supernaturale, ab omni adeo seu morali defectibilitate, seu intellectuall fallibilitate, atque fallaciæ labe ut sic depuratum, licet in Pontifice decernente possit *concomitanter*, quæ homo est defectibilis, aliquid obrepere, quod humanam fragilitatem redolere videatur.

18. Hinc ergo regrediendo ad Elliesij argumentum, haud impertinenter ab eo requiritur, ut reflexionem faciendo ad Divini dominij, Humanitati Christi, & ab hac Apostolicæ auctoritati donatam participationem, in Summi Pontificis potestate Oecumenica, seu gratia gratis datâ agnoscat auctoritatem, super quacunque Regum etiam, Regiæque Majestatis *jurium moralitate* eatenus protensam, ut in decernendo, Divini quoque luminis sibi assistentis habeat certitudinem.

S. II.

In quo demonstratur, ex eo, quod potestas à Christo Ecclesie collata tota sit spiritualis, haud evinci, Pontificiam auctoritatem non protendi supra Reges etiam quoad temporalia.

ARGUMENTUM I.

19. Ludovic. Ellies *cit. cap. 1. §. 2.* argumentatur 1. in hunc modum. Ecclesia non aliam habet potestatem præter eam, quam Christus Apostolis tradidit, ut per eos ad eorum successores perveniret. At ex Scripturâ *inferius* adducendâ constat, nullam omnino potestatem, quæ spiritualis non sit, Apostolis esse collatam. Frustra igitur successores eorum aliam sibi arrogant.

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

20. Numquid enim pro primo, Sacramenta simpliciter sunt computanda inter *res spirituales*, quantumvis consentent ex rebus & actionibus sensibilibus, seu corporeis, seu materiâ? Numquid intellectiva potentia in homine & Angelo est purè spiritualis, cum tamen ejus objectum materiale complectatur naturam quoque corpoream? Unde hoc? nisi quia denominationes fiunt ex eo, quod *formale est*, non autem ex eo, quod est *materiale*. Sic enim ratio Sacramenti *formaliter* constitutiva est significatio purè spiritualis, ex Divina in-

stitutione causatrix supernaturalis gratiæ. Sic intellectivæ potentia *formale specificativum* est lumen objectivum à materialitate depuratum, tamen ejus objectum *materiale* complectatur cunctas res etiam corporeas. Pari proinde modo tamen authoritas Apostolica protendatur ad *quocunque* in regnum cælorum ordinabile, in quo ordine continetur quodcunque liberum hominis ad statum supernaturalem elevati, politici quoque regiminis, publicum exercitium, hoc nequit tamen reduci ad spheram Apostolicæ auctoritatis, nisi *sibi moralitate in regnum cælorum ordinabili*, ut sic verè spirituali: ex quâ proinde, seu *formali specificativo* suo, Pontificia potestas merito denominatur purè *spiritualis*, quantumvis *per accidens* extendatur super rebus quoque temporalibus, quâ libero, atque adeo *morali*, & *consequenter* quâ in regnum cælorum vel ordinabilitate, vel ab hoc deficientiâ supervelito ipsorum publici etiam politici regiminis exercitio, subjectis, ut sic per modum objecti *materialis*, & *terminativi* se habentibus ad eam purè *spiritualem*, auctoritatis Apostolicæ potestatem.

Hæc ratio nostra pro secundo firmatur ex ipso Elliesio, mox asseverante, potestatem annuntiandi Evangelium, nec non baptizandi *Matth. 18.* Apostolis commissam, esse totam spiritualem. Numquid verò hujus potestatis exercitium *materiale* sunt actiones corporeæ? quæ tamen, dum earundem ratio *formalis* est merè spiritualis, haudquaquam efficiunt purè spiritualitati potestatis illius.

Subdit idem Elliesius alteram Apostolis promissam potestatem *Matth. 16. & 18.* sub auctoritate ligandi & solvendi quodcunque super terram. Quam equidem potestatem, ait, à nonnullis frustra protendi ad temporalia, eo quod Christus mentem suam *Ioann. 20.* sub hisce verbis exposuerit: *Sicut misit me vivens Pater, & ego mitto vos: quæ cum dixisset, insufflavit in eos, dicens, accipite Spiritum sanctum, quorum remiseris peccata, remittuntur eis.* Numquid verò, mi Elliesi, hæc remittendorum peccatorum potestas merè *spiritualis* est, tamen protendatur super peccatis homicidij, adulterij, ac perverſi Regum regiminis, per actiones corporeas perficiendis? Eo ipso tamen, quia *moralitas* à regni cælorum ordine deficiens est *formale* in illis peccatis, quâ illi sacerdotali potestati subjectis, inde haudquaquam efficitur, quod potestas illa, licet per actionem etiam sensibilem, quâ Sacramenti materiam *intrinsecam* exercenda, non debeat purè *spiritualis* dici. Pari proinde ratione, illa quodcunque in *terris morale* ligandi, seu solvendi potestas Apostolica licet protendatur super quocunque, publici etiam temporalis regiminis, *Morali*, atque adeo in regnum cælorum vel ordinabili, vel deordinabili exercitio, quia tamen ipsissima hæc in regnum cælorum seu ordinabilis, seu deordinabilis *moralitas* est *formale specificativum* illius Apostolicæ auctoritatis, idcirco illarum, eidem per modum objecti *materialis* & purè *terminativi* subjectarum actionum, *moralitas* nullatenus impedit, quod minùs ea potestas dicenda sit merè *spiritualis*.

ARGUMENTUM II.

23. Ludovic. *Ellies loco citato sic argumentatur* 2. Quarta potestas Ecclesiæ respicit, cenam delinquentium, juxta illud *Ioannis 18. Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus.* Quibus verbis intelligitur, nullam aliam pœnam ab Ecclesia infligi posse in noxios, quam ut ab ejus consortio removeantur, nec amplius in Christianorum habeantur numero. Itaque frustra quidam contendunt, potestatem esse Ecclesiæ, noxiorum vel pœnis temporalibus, vel Bonorum privatione puniendorum. Postrema denique potestas à Christo Apostolis collata est condendarum legum, quæ ad disciplinam Ecclesiasticam pertinent, & constituendorum sibi Successorum. At hæc leges bonum tantum societatis Ecclesiasticæ respiciunt, non temporalem felicitatem: illique ministri ad regendam Ecclesiam, non ad rem publicam administrandam constituuntur, nec aliam, quam animarum curam habent; juxta illud Pauli. *Obedite præpositis vestris, ipsi enim invigilant, quasi rationem de animabus vestris reddituri.*

Responsio ac retorsio hujus argumenti confutatoria.

24. *Primò.* Potestatem Ecclesiæ correctoriam extendi super quocunque Christianorum, atque adeò Regum etiam, caractere Baptismatis insignitorum, Ecclesiæ sanctæ unitatem, religionem quæ sacram, ac fidem Orthodoxam in suis, vel aliorum quoque Regum subditis perturbantium, seu evertere molientium peccato, constat ex Christi verbis *cit. 18. Ioannis cap. exaratis.* Quam ipsissimam coercionis etiam publicæ, à Christianorum nempe numero removendi auctoritatem, prævalere in foro etiam externo, vel ex hoc patet, quod publicè à consortio etiam publico Ecclesiæ removeat.

25. Sed nunquid hæc à Christianorum Ecclesiæ consortio exclusio publica, non nisi ad spirituales effectus extendi valet? Eius virgæ correctoriæ & coercitivæ à Christianorum consortio removere potentis sphaera, ab ipso met Christo verbis proximè subsequenti circumscriptur, dum *ibidem* mox subjicitur: *Amen dico vobis, quæcunque alligaveritis super terram, & quæcunque solveritis super terram, erunt vel soluta, vel ligata in celo.* Quandoquidem ergo Ecclesiæ virga coercitiva, à Christianorum consortio, delinquentes, Ecclesiæque inobedientes, & contumaces removere præpotens, connexa sit cum *indefinita quæcunque ligandi, & solvendi potestate*, numquid sub ista voce *Tò Quæcunque*, consortium Christianorum etiam quoad communionem politicam intelligitur, non equidem *formaliter*, quæ sistit intra limites communionis politicæ, sed quæ noscitur supervestiri *moralitate* vel ordinabili in regnum cælorum, vel *moralium* ab hoc deficientiam importante? Sicut ergo Ecclesia per virgam suæ coercionis, solvendo peccatoris contumacis jus, quod cuique fidelium est ad Ecclesiæ communionem, perimere noscitur jus e-

iusmodi: sic quia Ecclesiæ potestas extenditur ad quodcunque *Morale* in regnum cælorum ordinabile, neque verò ab hoc *moralitatis* ordine excludi unquam valent communionis etiam politicæ, imò & publici regiminis jura & actus, nequit illa Ecclesiæ ad quodcunque in terris *Morale*, quæ ab hominum arbitrio libero, sub insepabili in regnum cælorum ordine permanere natum, sese extendens virga coercitiva, dici impotens, ad politicæ quoque communionis, regiminisque publici, quæ perversa, Ecclesiæ, Religionisque Orthodoxæ Bonum evertere conante, *moralitate* supervestiti, jura dissolvenda.

26. *Secundò.* Dum faretur *Elliesus*, Apostolicam Ecclesiæ auctoritatem posse condere leges ad Ecclesiasticam disciplinam pertinentes, num dicere fas est, non posse Summum Pontificem facere ordinationes autoritativas adversus Reges, sanctæ Ecclesiæ disciplinam evertere, fideique Orthodoxæ sanctiones è medio tollere conantes? Rectè equidem idem Author dicit, leges ex potestate à Christo Apostolis collatâ profluentes, non respicere *felicitatem temporalem*, sed *Bonum societatis Ecclesiasticæ.* Numquid verò hoc ipsum Ecclesiasticæ societatis in unitate fidei, & erga sanctam Ecclesiam, ejusque Pastorem Oecumenicum religiosâ obedientiâ consistentis, Bonum exigit, ut, quicunque fidei Orthodoxæ virtutem, disciplinamque Ecclesiasticam moliantur evertere, compescantur coercitivâ Ecclesiæ virgâ ad quodcunque solvendum, atque adeò ad jus quoque Regium, quæ in Ecclesiæ perniciem perversè usurpatum, è medio tollendum prævalente? Quod ubi faciunt Ecclesiæ sanctæ Præpositi, vel maximè intendunt curæ animarum, invigilantque, quasi rationem de animabus sibi subditis reddituri.

S. III.

In quo enervatur tertia Elliesij ratio, conans ostendere, quod Christus, & Apostoli omnem potestatem, & jurisdictionem temporalem ab Ecclesia amandent.

ARGUMENTUM I.

27. Ludovic. *Ellies præfatio cap. 1. S. 2.* sic argumentatur 1. Ad demonstrandum, nullam esse in Ecclesia temporalem potestatem, sufficeret equidem ostendisse, omnem illam potestatem, quæ à Christo Apostolis est collata, spirituales esse. At Christus præterea omnem omnino potestatem temporalem ab Ecclesia amandavit, dicendo *Marci 10. v. 42. & Luca 22. v. 25. Reges gentium dominantur eorum, & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur.* Quibus adeò Christi verbis docemur, tum quod Apostoli, eorumque Successores omni temporali potestate, & jurisdictione careant: tum quod potestas illa *spiritualis*, quam illi habent, non sit dominij & imperij, sed mansuetudinis, & charitatis; siquidem potestatis terrene sit, exteriora tantum administrare, *Spiritualis* verò sit proprium, interiorum gor-

dis affectum; uti Origenes in eum locum *Matthæi*, & *alibi*. Hieronymus *Epist. 3. ad Nepotianum*. Chrysostomus *lib. de sacerdotio*, *alijque locis* explicant.

Responsio, ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

28. In primis demonstratum est in *anterioribus*, hæc duo inter se optime coherere, quod potestas Ecclesiastica sit *spiritualis*, nec adeo *temporalis*, & tamen sub *altiori moralitatis*, in regnum ordinabilis *formalitate*, extendatur etiam super temporalia. Nunquid enim, uti corpus inservire debet spiritui, ita etiam temporalia debent esse subordinata spiritualibus? Nunquid homo non *quoad animam* duntaxat, sed etiam *quoad corpus* operari debet ad finem *spiritualem salutis æternæ*? Nunquid ex *statu* hominis ad finem *supernaturalem* elevati, stat obligatio, cunctas etiam corporales actiones *reducendi ad Dei gloriam*? Ita profectò pronuntiavit *Apostolus*, ut omnia, quæcunque facerent homines *Christiani*, sive edendo, sive bibendo, sive quidvis aliud faciendo, in *Dei gloriam* facerent. Esto igitur, Ecclesiæ potestati *merè spirituali per se primò*, ac *directè* non subjacere temporalia, attamen ex *temporalium ad supernaturalia ordinatione* Divinitus constitutà, sit consequens, ea *secundariò ac indirectè* esse subiecta potestati *spirituali* Ecclesiæ, quæ, dum *absolutum* habet regimen in ordine ad finem *supernaturalem*, consequenter habere debet *authoritatem*, temporalia etiam tanquam *media* in hunc finem ordinandi.

29. Sed pro *secundo*, nonnemo fortassis excipiet, urgendo, ut ex *sacro Evangelio* ostendatur, hæc *indirectè* temporalium in finem *supernaturalem* ordinatio, subiecta esse *clavibus* Ecclesiæ. Nunquid autem *Christus Dominus Matthæi. 16. & 18.* clavium Ecclesiæ potestatem protendebat super *Quodcumque*, non equidem sub *statu Esse physici* spectatum, cum cæteris qui Ecclesiæ *directam*, & *immediatam* super quæcumque jura terrena, corporalis etiam *Christianorum vitæ*, potestatem haberet, quod remotissimum est à sensu nostro. Sub *altiori* igitur *formalitate* ordinabilitatis scilicet ad regnum *cælornù potestatis Ecclesiasticæ* respicit illud *Quodcumque super terram*, quod *Christus Dominus* discrete, & *clare* insinuavit, eam ad *quodcumque super terram* seu ligandum, seu solvendum, potestatem contendo cum *clavibus* regni *cælorum*, quæ scilicet respicientibus *quodcumque* non sub *Esse Physico*, sed sub *Esse Morali* in regnum *cælorum* ordinabili consideratum. Et hinc verissimum est, *Apostolos*, eorumque *successores* carere omni *temporali potestate* ac *jurisdictione*, potestatemque illam *spiritualem* non esse *dominij*, aut *imperij*, sed *mansuetudinis & charitatis*. Num verò ex hoc dicere fas est, Ecclesiasticam potestatem ita exerceri duntaxat posse in volentes, ut nullo *severioris* erga nolentes, seu *contumaces* *distinctionis gladio* sit armata?

30. Pro *tertio* igitur distinguere oportet, inter *primarium & secundarium*, seu quali *subsidi-*

rium potestatis Ecclesiasticæ munus. Illud prius equidem non nisi ex *charitatis & mansuetudinis spiritu* est exercendum, absque ullâ erga proprium commodum reflexione, sed sub *puero salutis animarum* in unitate *fidei & sacræ religionis cultu* etiam *publico coadunatarum* promovendæ studio. Et ideo *Principum spiritualium principatus*, in dilectione *subditorum* debet esse positus, uti *Origenes in Matthæi. 12. cap.* ait, observans, propterea in *Isa. hom. 6. Ministris Ecclesiæ non esse vocatos ad principatum, sed ad servitutem Ecclesiæ*, quamquam hanc ipsam *servitutem* *Doctor ille* vocet etiam *Principatum Principum spiritualium*. Num igitur hic Ecclesiæ principatus non nisi erga volentes habere potestatem locum; uti *S. Hieronymus Epist. 3. ad Nepot.* & *Divus Chrysostomus lib. 2. de sacerdot. alijsque ab Elliesio hic allegatis locis* tradunt? Ita profectò est, *primario potestatis Ecclesiasticæ muneris locum* non esse, nisi in *volentibus*, quippe cum ejus muneris sit, non in *exterioribus* duntaxat actibus sistere, sed in *his moralem bonitatem* ad regnum *cælorum* ordinabilem, salutemque *animarum curare*, neque verò ista seu *moralis*, & *supernaturalis actuum humanorum bonitas*, neque *salus æterna* obtineri valeat, nisi à *volentibus*, & *spontanèe cooperantibus* *Christi fidelibus*.

Quia verò *ipsissimus ille Principum spiritualium principatus*, ipsomet *Elliesio* fatente, habet vim *legislativam*; Num *desituendus erit virgæ publicæ etiam coercitionis erga illos, qui sacris Ecclesiæ, vel ipsius etiam Christi legibus contumaciter contradicunt*? Hujus equidem *quæsitæ* resolutio in *anterioribus* jam multimodè facta est, attamen, quia *Elliesius* totam vim suorum ex *opposito argumentorum*, reducere contendebat in illud principium, quo *Christus Joann. 20.* effatus est: *sicut misit me vivens Pater, ita ego mitto vos.*

Idcirco pro *quarto* visum est *operæpretium*, hic repetere, quod *Psal. 2.* in *spiritu Prophetico* inducatur *æternus Pater* locutus *Christo*: *Dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessiones tuas terminos terræ, reges eos in virga ferrea.* Hanc namque *virgam* importare *authoritatem directionis*, quæ *ferream*, atque dicere *potestatem coactionis & justitiæ*, explicat *S. Augustinus in dict. Psal. 2.* Hæc ipsa verò *Christi potestas gubernativa, & coercitiva Lucæ 1.* prædicta fuit sub illis verbis: *Dabit illi Dominus Deus sedem David Patris ejus: & regnabit in æternum.* Eo ipso autem, quod *regnum istud Ecclesiæ* dicatur *æternum*, oportet, in *terris* fuisse à *Christo* reliquã eam *gubernativam potestatem*, per quam *regimen* hoc *spiritoæ* perpetuò duraret. Quamvis ergo *Christi regnù* non sit *temporale mundi regimen*, respiciatque *æternam hominum salutem*: hoc ipsum tamen *spirituale ac supernaturale Ecclesiæ regimen* importat *virgâ ferream coercitivâ* quoque *authoritatis*, à *Christo Apostolis*, eorumque *successoribus* comunicatæ, atque sic intelliguntur *Apostoli* eo modo à *Christo* missi, quo modo ipse à *Patre æternò* missus fuit cum *authoritate gubernativâ, & coercitivâ*, in suos quoque in *terris* relictos, *vicarios* transfusâ.

33. De hac igitur *coercitionis & justitiæ* virga ferrea, in cuius usu consistit *secundarium*, & quasi *subsidiarium*, non nisi in statu inobedienciæ & contumaciæ exercendum munus, disquirere placeat ex *Elliesio*, *An hoc non nisi in volentes exhibere fas sit?* Ipsemet quæstionis hujus status pro quinto perimit seipsum, quomodo enim, quod non nisi in inobedienter reluctantes, & contumaciter nolentes exercetur officij pastoralis *subsidiarium & secundarium* munus coercitivum, absque manifesta contradictione dici posset, non nisi erga volentes habere locum? Quod ergo prælegati Patres de *primario* Ecclesiastica potestatis munere, non nisi erga volentes se exerere potente, dixerant, peperam trahitur ad *secundarium* quoque, ac *subsidiarium*, adversus inobedientes & contumaces exercendum, Pastoralis officij munus: quamquam ne hoc quidem debeat aliter usurpari, quam ex *spiritu charitatis & lenitatis*.

34. Nam pro *sexto*, num dicere fas est, justitiam, quæ attenditur in Ecclesiastica potestatis virgâ *coercitivâ*, pugnare cum sancta charitate? Num *Divinæ* charitatis munus est in zelando Dei honore privatum duntaxat, non etiam in publico religioso cultu, quem contumax & inobediens Ecclesiæ, nititur evertere? Num charitatis est, illos, qui Ecclesiæ contumaciter resistunt, in sua malitia impunè relinquere, & non potius virgâ ad quodcumque seu *solvendum, seu ligandum in terris* protensâ coercere? Num quia sub isto quocumque probatum est, contineri *quacumque, moralitatem* ad regnum cælorum ordinabilem superinducere nata, dum *spirituales* pœnæ non proficiunt, sanctæ charitatis & lenitatis *spiritus* prohibet Ecclesiam, ne suâ à Christo concessâ potestatis, manum extendat ad temporales pœnas, non sub *temporalitatis* equidem, sed *moralitatis* in regnum cælorum ordinabilis *formalitate* consideratas, Bono Ecclesiæ publico, animarumque fidelium salute communi ita exigente, in contumacibus *Unitatis* fidei, & tranquillitatis Religionis perturbatoribus.

35. Quare isthæc universa, uti optimè coherere possunt cum sanctæ charitatis *spiritu*, sic pro *septimo* nequaquam lapsiunt *spiritum* potestatis temporalis, quem *Christus* cit. *Marcii 10.* & *Lucæ 22.* remotissimum cupit à potestate Apostolica: *Reges gentium*, inquiens, *dominantur eorum, & qui potestatem habent, benefici vocantur, vos autem non sic.* Hisce namque verbis *Christus* disertè professus est, se nolle in Ecclesia instituire principatum *dominativum*, cuius nempe finis esset propria utilitas, sed præcepit tanquam *Pastor* bonus, ut is, qui inter Apostolos esset major, se ipsum impenderet in *spiritualem* animarum sibi *subjectarum* utilitatem, neque arrogaret sibi *dominandi* *libidinem*, proprium ex grege commodum querendo: quippe cum dominium propriè consultat in facultate rebus, seu personis sibi *subjectis* in proprium utendi commodum. Eo ipso igitur, quod principatus Ecclesiasticus ejus sit naturæ, ut imponet obligationem, se totum impendendi in animarum salutem,

præcisâ propriâ, maximè temporali, utilitate, ideois principatus neque *dominativus*, neque *temporalis*, sed purè *spiritualis* est, non nisi ex charitatis *Divinæ* ad publicum Religionis *facræ* Bonum vel præcipuè intentæ *spiritu*, etiam erga contumaces, Ecclesiæque rebelles exercendus.

ARGUMENTUM II.

Ludovic. *Ellies* cit. §. 3. argumentatur 2. ex *1. Petri* cap. 2. v. 2. ubi Apostolorum Princeps ita scripserat: *Pascite, qui in vobis est, gregem Dei, non coactè, sed spontaneè secundum Deum, neque turpis lucri gratiâ, sed voluntariè, neque ut dominantes in Cleris, sed forma facti gregis ex animo.* Quæ ergo clariùs, ait is *Author*, potuisset B. Petrus, illorum prædamnare sententiam, qui, contendunt, *Christum*, cum dixit *Pasce oves meas*, dedisse illi potestatem, Regum per depositionem, privationemque regni sui dependorum? Ejusmodi *dominativam* potestatem longè majorem, ac sit in ipsis etiam Regibus, à Summo Pontifice remotissimam, voluit S. quoque Bernardus, ad Eugenium Papam suum olim discipulum *lib. 2. considerat. cap. 6.* ita scribens: *Nec enim tibi Petrus, quod non habuit, dare potuit. Quod habuit, hoc dedit, sollicitudinem scilicet super Ecclesias: nunquid dominationem? Audi ipsum: Non dominantes, ait, in Clero, sed forma facti gregis ex animo.*

Responsio, ac retorsio hujus argumenti confutatoria.

Illis verbis suis Petrus ita descripsit *primarium* 37. *municis* Pastoralis officium, erga spontaneè ac voluntariè, non vei d coactè obediens exercendum, ut minimè tamen intermitteret edocere *spiritum*, ex quo munus etiam *secundarium*, seu quasi *subsidiarium* pastoralis officij, erga contumaces, Ecclesiæque rebelles, sub strictâ *coercitionis* virgâ oportet exhibere. Nempe hic Apostolorum Princeps universim cavuit, ne Ecclesiastica autoritas sit *dominativa*, disertis adeò verbis ab Ecclesiæ Pastorum exigendo, ut recogitent, quod ipsorum potestas neque proprium imperantis commodum, sed *spiritualem* ejusque utilitatem spectet, sicque adeò ejus potestatis virga coercitiva ex illo sancto fine, non turpis lucri gratiâ, exerceri debeat, neque porro cogere possit ad *substantiam* sui fors propriam, utpote non in exterioribus duntaxat actionibus sitam, sed respicientem bonitatem *moralem* actuum, nec non animarum salutem, quæ non nisi à volentibus obtineri potest. Atque hoc est, quod S. Bernardus inculcare intendebat, a Romani Pontificatus principatu excludens dominationem, dum cæteroqui idem Doctor mellissimus *lib. 1. Considerat.* alloquendo Romanum Pontificem: *Ergo, inquit, in criminibus, non in possessionibus est potestas vestra, quoniam propter illa, non propter has accepitis claves regni cælorum.* Quod si igitur indefinitè propter crimina, atque adeò Regum quoque, sanctæ Ecclesiæ rebellium, religionisque sacræ temeratorum scelera, Petri Successores acceperunt *claves regni cælorum* ab

quod-

quodcumque super terrâ solvendum institutas, quid, ni hæc potestas in Regiâ quoque potestatis non quâ terrestribus, sed quâ moralitate à regni cælorum sine deordinabili contaminatâ, solutionem, absque ullo tamen dominationis ambitu, sed ex sanctæ religionis, ac fidei Orthodoxæ, charitatisque adeo Divinæ zelo, Ecclesiæ sanctæ seu conculcatæ, seu conculcatæ necessitate notoriâ ita exigente, pretendi posse, dicenda sit?

§. IV.

In quo examinantur Romanorum Episcoporum, sanctorumque Patrum testimonia, quibus Adversario videtur effici, quod Ecclesia in spiritualia tantum habeat potestatem, non seculis, ac Reges in sola temporalia, ita ut neutra potestas à se invicem dependeat.

ARGUMENTUM I.

38. Ludovicus Ellies *cit. cap. 1. §. 4.* argumentatur 1. ex testimonio Gelasij Papæ *epist. 8. Ad Anastasium* relatâ *to. Concil. 4. col. 1182.* ita scribentis: Duo sunt, Imperator Anguste, quibus hic mundus principaliter regitur, authoritas sacra Pontificum, & Regalis potestas. Nôsti enim, fili clementissime, quod, licet præsidias humano generi dignitate, rerum tamen Præsulibus Divinarum, devotus colla submittis &c. atque ab his causis tuæ salutis expetis. Et in tomo de anathematibus sic habet: Cùm ad veram ventum est (Christum) Regem, atque Pontificem, ultra sibi nec Imperator nomen imposuit, nec Pontifex regale fastigium vindicavit. Christus memor fragilitatis humanæ, quod suorum saluti congrueret, dispensatione magnificè temperans, sic adionibus proprijs dignitatibus distinctis, officia potestatis utriusque discrevit &c. ut & Christiani Imperatores pro æternâ vitâ Pontificibus indigerent, & Pontifices pro temporalium cursu rerum, Imperatoris dispositionibus uterentur, & ideo militans Deo, minime se negotijs secularibus implicaret, ac vicissim non ille rebus Divinis præesse videretur, qui esset negotijs secularibus implicatus. Ex quibus adeo Gelasij Papæ documentis, concludit is Author, utramque eam potestatem, & utriusque limites optimè distinctos esse, ita ut nihil liceat sæculari in Ecclesiastica, aut Ecclesiasticæ in sæcularia.

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

39. In primis ex præadductis Gelasij verbis constat, Imperatorem colla submittere rerum Divinarum Præsuli. Sed quibus in rebus? Hoc paucis exprimitur, quod nempe à Divinarum rerum Præsulibus Imperator causas suæ salutis expetat, utpote pro vitâ æterna indigens Pontifice. At cujus est, salutis causas subministrare, hujus est, amovere etiam vitæ æternæ impedimenta, non pro ipsius duntaxat personâ, sed pro universo etiam cætu fidelium. Si ergo Imperator, seu Rex quispiam salutis æternæ impedimenta ponat per fi-

dei, Religionisque publicam everfionem, neque Pontificis correctio Evangelica pensi habeatur, quò minus in suâ persistens contumaciâ, & suam, & subditorum animas infempiternum interitum detrudere pergat, unicumque tot scandalorum amovendorum remedium sperari possit ex ipsius depositione, numquid hæc inter causas, si non Imperatoris, plurimorum saltem aliorum fidelium salutis merito erit recensenda? Quid ni ergo in ordine ad hanc salutis etiam publicæ causam procurandam, atque hujus, & Christiano cuiuspiam Regno communem obicem tollendum; dum in deterius semper ruit seu Imperator, seu Rex hujusmodi, Pontifex omnium salutis curam gerens, compellitur ad talem sive Regem, sive Imperatorem deponendum ex autoritate, ad Quodcumque solvendum sibi Divinitus imperitâ?

40. Hinc pro secundo facillè concedo, utramque potestatem, Ecclesiasticam scilicet atque civilem, & utriusque limites optimè distinctos esse, ita ut nihil liceat sæculari in Ecclesiastica, aut Ecclesiasticæ in sæcularia jura & bona; quatenus limitibus suis continentur: neque enim potestas Regiâ ad societatem politicam in finem publici boni ritè ordinandam, atque concives in hunc ordinem redigendos, per naturam suam, concreato naturali lumini hominibus congenitam, per se, ac ex se operari potest quidquam, quâ exorbitans extra ordinem ac debitum publicæ Religionis, Orthodoxæque fidei, ac societatis Ecclesiasticæ: sed hæc exorbitantia procedit ex malitiâ hominis, cui inexistit, Regiâ potestate se habentē ad eam solum per accidens, & concomitantē, cui proinde minimè adscribenda est, sed perverlo ejusdem abusus, utpote ex Regis nequam jure suo Regio abutentis pravâ voluntate proveniens; sicque adeo Rex Ecclesiasticæ disciplinæ perturbator, fideique Orthodoxæ, ac veræ Religionis inimicus, invadendo sanctæ Ecclesiæ jura, non persistit intrâ limites suæ Regiæ potestatis, sed ex nequitia suâ incidit in sphaeram potestatis Ecclesiasticæ, à suis fidelibus, Ecclesiæque Orthodoxæ removere obstrictæ; quidquid animarum salutis, publicoque Ecclesiæ sanctæ Bono officit, imò extremum minatur interitum. In quo adeo statu potestas Ecclesiastica nihil equidem facere potest adversus ipsam in se spectatam; ut sic cum limitibus suis, Divinitus constitutam Regiam potestatem: attamen, quia Rex in perniciem animarum, Ecclesiæque destructionem eâ abutitur, eandem, quâ in hoc subjecto, in malitiâ sua penitus obstinato, ipsaque tam perverse abutente subsistentem, tollere potest ab ipsissimo hoc individuo, quippe cùm potestatis ejusmodi intrâ hoc subjectum subsistentia noscatur, ex talis perverfi hominis nequitia esse jam medium evertendi Ecclesiam, publicamque Religionem, sicque adeo intelligatur, incidisse in sphaeram Ecclesiasticæ autoritatis, Divinitus constitutæ ad solvendum & tollendum, Quodcumque super terram est sanctæ Ecclesiæ destructivum, animarumque salutis impeditivum. Et sic verissimum est, quod

quod Gregorius II. *Epist. 2. ad Leonem Isauricum* ait: *Quid Pontifex introspicendi in palatium, facultatem non habet; quamdiu nimirum Imperator intra fines palatii, non materialiter, sed formaliter sumpti, quæ Regiæ scilicet potestatis juribus præcellentis, secundum hujus limites operando persistit; at si Rex introspiciat in Ecclesiam, hujus jura violando, numquid Regiæ potestatis intrâ ipsum subsistentia, ubi est medium evertendi ordinis Ecclesiastici, sic in spheram Ecclesiasticæ potestatis transferri dicenda est? An non igitur ex regni cælestis Beato Petro collatis clavibus, ad animas ligandas & solvendas prævalens Pontificium, eo casu solvere compelleretur, Imperatoriæ dignitatis in hoc ipsum abutente subjecto subsistentiam, quæ in medium pervertendæ Religionis perperam conversa, jam translata noscitur intrâ spheram illius Pontificij, quod, ut Pontificum & Patrum ab Ellicesio allegatorum loquendi modo utamur, importat potestatem solvendi ac ligandi animas. Quemadmodum enim jus Regium non in corpore, sed intrâ animam consistere noscitur, sic ubi intrâ hujus Regis, animam transversum est in medium publicæ animarum perverisionis, tunc ejusdem solutio, sive à Regis animâ peremptio utique incumbet Pontificatui, habenti principatum, solvendi animas.*

ARGUMENTUM II.

41. **L**udovicus Ellies *cit. §. 4.* argumentatur 2. Patres unanimi consensu verba hæc. *Quæcunque ligaveris, seu solveris super terram*, interpretantur de potestate ligandi & solvendi peccata, nunquam de potestate privandi Reges imperio, aut privatis Bonis sibi proprijs.

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

42. **L**ibens concesserim, illam *Quæcunque ligandi & solvendi super terram*, potestatem complecti peccata: sed quæstio est: *Utrum tam in externo, quam conscientia foro ardeat ad sola peccata?* Nunquid progredi potest ad excommunicationem, atque adeo ad privationem Communionis fidelium? An igitur hoc Christianitatis caractere competens jus, per auctoritatem Ecclesiasticam solubile, est peccatum? Numquid eadem *solvendi & ligandi Quæcunque in terris potestas*, Ellicesio ipso superius fatente, est legislativa? Num ergo legis ligamen, super quo protenditur ea potestas, est peccatum? Christus equidem *Joann. 20.* eam potestatem, quæ in Apostolis est collata Novæ Legis sacerdotio, ardeat ad peccata duntaxat seu remittenda, seu retinenda. At quæ *Matthæi 18.* est constituta Ecclesiæ virga, in foro etiam externo correctoria, per Christum est concessa *cum potestate ligandi & solvendi quæcunque super terram*. Num igitur istud *Quæcunque, indefinitam & universalem* denotans ejus potestatis spheram, ardeat jam licet ad sola

peccata? An non saltem extendenda censetur ad quidvis morale, quod peccati vel nequitiam, vel periculum manifestum importat? Numquid autem, si Regiæ potestate quispiam Regum abutens, hanc extra spheram suam exorbitare faciat, non equidem ejus Majestatis jura, sed horum abusus, una cum subjecto suo contaminatur peccati malitiâ, per quam indubiè tunc transfertur in spheram illius, *Quæcunque super terram solvendi & ligandi potestatis Apostolicæ?* Numquid subsistentia Regiæ Majestatis intrâ hanc individuum personâ, eâ in perniciem Ecclesiæ abutentem, infert periculum evidens peccati non proprii duntaxat, sed universalis, in cunctos subditos, aliòve fortassis Christianos redundantis? An igitur à Patrum sensu alienum foret, hoc periculum, imò peccata tam enormia, Ecclesiæ publicam ruinam minitantiâ, avertere per solutionem Regiæ potestatis non in se ipsa, utpote ad rectitudinem moralem, societatis civilis moderatricem unice intentâ, sed per solutionem subsistentiæ hujusmodi potestatis intrâ subjectum adeo perversum, & transferens jura Regia extra suos limites, sicque, quoad moralem eorumdem in tali persona perseverantiam incidens in spheram Ecclesiasticæ potestatis?

Quod eò clarius evincitur *ex Matthæi 16. cap.* quò manifestioribus verbis Apostolica Petro, ejuisque Successori concessa, ad quæcunque super terrâ ligandum & solvendum auctoritas, noscitur connexa cum clavibus Regni cælorum. Quis enim non videt, illud *Quæcunque*, in vi ejusdem cum Regni cælorum clavibus connexionis, denotare spheram, intrâ quam *Quæcunque morale* in regnum cælorum super terram seu positivè, seu negativè, vel etiam contrariè ordinabile, atque adeo ordinis hujus destructivum, subijciatur illi *indefinitæ ad ligandum & solvendum super terram auctoritati?* Quis rursus negare auserit, Regiæ potestatis intrâ subjectum, hanc extra suos limites exorbitare, atque jura Ecclesiastica evertere enitens, *moralem subsistentiam* redigi ad statum perniciosissimi ad sanctam Ecclesiam turbandam, fidelesque pervertendos medij? An non igitur Regiæ Majestatis intrâ hoc subjectum subsistentia, eatenus tunc incidit in spheram clavium Regni cælestis, ut harum potestas solvendi prævalere jam possit ad ejusdem moralem in hoc Christianitatis caractere insignito subjecto solutionem, seu peremptionem, unâ cum solutione juramenti fidelitatis & subjectionis per Regis nequitiam translata, ad perimendas animas, & evertendam sacram Religionem, Ecclesiæque unitatem.

§. V.

In quo examinatur, quomodo verum sit, Ecclesiam in temporalia nullam habere auctoritatem, eò quòd per vim, gladiumque materiale, homines cogere minime possit.

A.R.

ARGUMENTUM I.

44. Ludovicus Ellies *præsenti* §. 5. argumentatur 1. Si quæ foret Ecclesiæ in temporalia potestas, dubium nullum est, quin posset temporalem aliquam pœnam, puta mortis supplicium, aut saltem Bonorum privationem infligere, quod ab Adversarijs supponitur, cum inde probent, Reges in pœnam læsæ fidei ab Ecclesiâ regnis privari posse, illorumque subditos à fide & obedientia eximi. Verumenimverò nihil est certius, quam Ecclesiâ non habere illum jus puniendorum noxiorum pœnis & supplicijs corporum, aut etiam bonorum privatione. *Primò*. Quia Christus nullam Ecclesiæ potestatem contulit, præterquam *spiritualem*, nec aliter pertinaces, & Ecclesiæ rebelles ab Ecclesiâ puniri iussit, quam ut habeantur tanquam Ethnici & publicani, hoc est, ut indigni Ecclesiæ communionē declararentur. *Secundò*. Quia idem Christus docuit nos, nihil magis abhorreere ab Evangelij mente, quam dominium & imperium terrorem incutiens. *Tertiò*. Quia Christus Apostolos uti *materiali* gladio prohibuit, etiam ad defendendam religionem, graviter increpans Petrum, qui gladio usus fuerat, *Matthæi 26. v. 25. Lucæ 22. v. 49. Ioannis 18. v. 10.*

Responsio ac reforsio hujus argumenti confutatoria.

45. In primis sponte admitto, Ecclesiasticam potestatem per se ipsam non habere usum gladii *materialis*. Cujus sequens accipere fundamentum. Nam potestatis Apostolicæ sphaera protenditur equidem super *Quocunque in terris solvendum, aut ligandum*, sed cum expresso ordine ad regnum cælorum, atque adeò sub respectu *moralitatis* in regnum cælorum ordinabilis. Unde fit consequens, potestatis Apostolicæ sphaeram non extendi vel super vitâ, vel super Bonis temporalibus Christianorum, in *Esse physico*, sed sub *moralitate* ordinabilitatis, vel deordinabilitatis in regnum cælorum spectatis, sicque adeò redactis ad lineam & statum supernaturalis *moralitatis*. Sub quo proinde respectu, Christus *locis citatis* eatenus dixit, sufficere Apostolatui duos gladios temporales & spiritualis potestatis; uti Patres in *amersionibus* allegati tradunt, ut nihilominus gladii *materialis* usus per se ipsam exercendus, fuerit Petro prohibitus à Christo jubente, ut gladium hunc mitteret in vaginam, manifesto adeò argumento, isthuc à Christo fuisse agnitum, quòd esset in jure & potestate Apostolicæ autoritatis, quippe cum alioquin abijciendus, non in propriam Apostolicam vaginam recondendus fuisset, si voluisset Christus eum prorsus alienum à jure & potestate Apostolicæ autoritatis. Quare in aperto jam est, ipsius gladii *materialis*, respectu humanæ quoque vitæ, non quidem, sub *Esse physico* spectatæ, sed qua in *moralitatis* ad regnum cælorum ordinabilis lineam reductæ, utum esse in jure & potestate Apostolicæ autoritatis, ita tamen, ut per manum Regis, seu Im-

peratoris, non autè Petri Successoris, Ecclesiæ necessitate publicâ exigente, exercendus sit.

Quoad reliqua verò temporalia bona, & jura ultra *Esse physico*, vel etiam ultra potestatis politicæ, lumini naturali commensurata limites, ad supernaturalis in regnum cælorum ordinabilis *moralitatis* sphaeram traducta, sicque temporalitatem transcendentia; ac spiritualitatis denominationem participantia, rursus dicendum est, ea contineri sub *Quocunque*, per claves regni cælorum ordinabili *super terram moralis, indefinitæ* Apostolicæ ad ligandam & solvendum potestati per Christum subordinato, ut nullibi, perinde ac de gladio temporali, sit Apostolicæ autoritati interdictum, ne per se ipsam ejusmodi jurium, Ecclesiæ necessitate, & delictorum gravitate ita exigente, preemptoria faciat solutionem. Et licet pertinaces & rebelles ab Ecclesiâ puniri eatenus jubeantur, ut in Ethnicorum & publicanorum forte habendi sint, hanc nihilominus pœnam *Matth. 18. contexit* Christus cum *indefinitæ* Apostolicæ, *Quocunque* ligandi & solvendi potestate, ut proinde hujus autoritati sit à Christo concessa facultas ad jurium etiam Regiorum subsistentiam, in hoc subiecto Ecclesiæ extreme nocivam, atque ut sic intrâ limites *moralitatis*, Ecclesiasticam potestatem circumscribentis, constitutam solvendam, seu *moraliter* perimendam. Et hinc licet potestas Ecclesiastica abhorreat dominium & imperium, terrorem ex affectu erga propriam imperantis utilitatem, incutere natum, attamen illi haudquaquam alienum est, à peccatis Orthodoxæ fidei, ac nocivis Religioni etiam publicæ, abstertere pœnis privationis bonorum, quâ contentorum sphaerâ *moralitatis* in cælorum, Ecclesiæ nempe tam militantis, quam triumphantis regnum, seu *positive*, seu *privative*, seu etiam *contrarie* ordinabilis.

Et hinc pro secundo facile est respondere ad ea, quæ Ellies ulterius objicit: tum quòd *Ecclesia Imperatores, aut Magistratus civiles adire solita sit, ut y, qui suis decretis adversabantur, in exilium eicerentur: legatûrque multis annis nulla civili auctoritate adversus hereticos ac rebelles usa fuisse, quia nullum sperabat ab Imperatoribus, utpote adhuc Ethnicis, auxilium*. Tum quòd, ubi Imperatores ceperunt esse Christiani, sollicitudo & cura proprii Imperij, cuius tranquillitas à Religionis conservatione plerumque pendeat, in causa fuerit, ut heresiarchas & rebelles in exilium mitterent, aut multâ pecuniaria plecterent. Tum quòd non nisi posterioribus Ecclesiæ sæculis, concessa sit Ecclesiæ ab Imperatoribus potestas statuendarum in hereticos, aut peccatores, pœnarum temporalium.

Ad hæc namque universa in promptu est responsio ex *anterioribus*. Tum quòd ijs temporibus, quibus Imperatores Ethnici fuerunt, publicum etiam Ecclesiæ, sub gentilismo adhuc ingemiscentis, Bonum haud permisisset, in quolque licet Christianos peccatores, maximè Principes, ac Reges temporales stringere gladium; potestatis autem Ecclesiasticæ mensura sit publicum Ecclesiæ sanctæ Bonum, animarumque fidelium sollicitudo, temporum iniquitate tunc cohibente etiam districtioris coercitionis

nis pœnas. Tum quòd, ubi Imperatores cœperunt esse Christiani, Romanoque Pontificatui adjecta est temporalis quoque principatûs dominatio, tunc ad hæreticos ac rebelles intrâ Romanâ Ecclesiæ fines temporalibus vitæ ac corporis bonis mulctandos, non opus habebat alieno Imperatoris gladio, sed ex potestatis suæ Pontificiæ autoritate potuit Ministris suis facere mandatum Apostolicum, unâ & Imperatorium, de gladio in Petri vaginam misso educendo, sicq; quibusvis seu vitæ, seu alijs corporalibus pœnis infligendis. At extra finû suorum limites eatenus potuit stringere gladium vaginâ suâ Apostolicâ reconditum, ut hic tamen in executione non per ipsum, sed per Imperatorem, aliûmve politicum Magistratum esset exercendus: quoad reliquas verò materialiter temporales, sed quâ moralitate in Regnum cælorû ordinabili supervestitas, atq; adeò ut sic formaliter spirituales pœnas, integra semper in Romano Pontifice erat potestas, super quocunque in terris morali seu solvendo, seu ligando potestas; uti superius explicatum fuit.

ARGUMENTUM II.

49. **L**udovicus Ellies *cit. S. 5.* argumentatur 2. ex unanimi consensu Patrum docentium, Ecclesiam carere omni gladio materiali, seu potestate civili ad homines cogendos, & puniendos, nec aliud quidquam posse, quàm hortari, monere, & excommunicare eos, qui qui sibi nolunt obedire.

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

50. **V**ideamus, quàm impertinenter Elliesius hîc adducat Patrum testimonia. *Primò* igitur Tertullianus, Lactantius, Athanasius, & Hilarius; prout cernere licet ex ipsorum verbis *ibidem* relatis, loquuntur de gladio per vim cogente ad Religionem, seu fidem Christianam amplectendam. Quia verò Ecclesia nullam prorsus habet jurisdictionem erga illos, qui Christianitatis caractere nondum insigniti, minimè subduntur Ecclesiasticæ jurisdictioni, ideirco impertinens est istorum Patrum ad præsens institutum nostrum allegatio.
51. *Secundò.* Canon Apostolicus 26. statuit equidem *deponendum Episcopum, qui fideles delinquentes percussit.* Sed quid hoc ad rem præsentem? Siquidem percussio ejusmodi nullatenus conduceret ad moralitatem regni cælorum ordinatricem, in quibusvis pœnis Ecclesiasticis circa temporalia etiam infligendis, observatu prorsus necessarium.
52. *Tertio.* SS. Gregorius Nazianzenus in *carmine de vita sua. & orat. 1. de Theologia.* & Ambrosius *lib. 7. in Lucam c. 22.* ab ipomet Ellies inducuntur locuti sub hoc sensu, quòd nempe Evangelium non sit per vim promulgatum, nec missi sint Apostoli, ut gladio, aut imperio uterentur ad stabiliendam fidem, sed qui humilitate & patientiâ cunctos ad eam adducerent. Anne igitur hinc concludere fas est, Reges ex Christianitatis caractere jam subje-

ctos Ecclesiæ, ubi huic rebelles evaserint, ac Religionis sacræ devastatores, non posse in ordinem redigi per Apostolicam, *Quocunque in terris, quâ moralitate in regnum cælorum ordinabili supervestitum solvendi, adeoque in foro etiam cæli moraliter ligandi, seu puniendi potestate?*

Sanctus equidem Augustinus *lib. de fide & operib. Cap. 2.* docuit, Ecclesiam posse infligere pœnas degradationis & excommunicationis. Num verò fas fuit Elliesio, ab ista affirmativa ad negativam universalem conclusionem progredi, quòd nullas alias pœnas, quam degradationis & excommunicationis possit Ecclesia infligere?

Dum porrò S. Cyprianus *Epist. 11. lib. 1. ait:* *Nunc, quia circumcisio spiritualis esse ad fideles Dei capit, spirituali gladio superbos & contumaces necari, dum de Ecclesia ejiciuntur:* num ista extra Ecclesiam rebellium ejectio nequit ulterius erga Reges progredi, quin oporteat, ipsos in continua per autoritatem Regiam malè usurpatam Religionis publicæ infestatione relinquere?

Quia porrò S. Chryostomus *hom. 4. in Isaiam ait:* *Postquam arguisses sacerdos, Rex autem non cessasset, sed arma moveret, clypeis & hastâ, suâque uteretur potentiâ, congruere Sacerdoti, ut dicat: Ego, quod mei erat officij, præstiti, nihil amplius possum, succurre sacerdoti, quod calcatur, leges violantur, fas subvertitur.* Numquid ex hac S. Chryostomi sententiâ evincitur quidem, dum vires adversus Regiam potentiam non suppetunt, nihil ulterius esse tentandum: attamen, si spes sit perfringendi Regis adversus Religionem sacram insurgentis impetus, num abstinere fas erit à sanctæ Ecclesiæ Clavium, ad cuiuscunque super terram solvendi, sicque sub morali in cælorum regnum ordine perimendi, sententiam progredi valentium, publico etiam, atque autoritativo usu?

Quando Gregorius Magnus *lib. 2. Epist. indict. 11. docet:* *Sacerdotum in peccatis officia his tribus comprehendere: Argue, obsecra, increpa,* neque verberibus, aut iupplicijs coercendos esse. Num si præter omnem spem neque argutio, neque obsecratio, neque increpatio verbalis proficiat, dicere fas est, illum Romanum Pontificem suæ quoque Apostolicæ autoritatis virgam coercitivam exclusam voluisse, ne ad excommunicationis usque sententiam procedat, vel ad autoritativam cuiuscunque super terram juris secundum moralitatem in regnum cælorum ordinabilem, seu solvendi, seu ligandi executionem?

Num hæc autoritativa Pontificiæ præeminentiæ potestas, vel ex hoc arctanda videtur, quòd Petrus Damiani *lib. 4. epist. 9. moneat:* *Vt causas Ecclesiasticæ cuiuscunque negotij leges dirimant feri, vel sacerdotalis edita Concilij, ne, quod gerendum est in tribunalibus, vel ex sententiâ debet provenire Pontificum, in nostrum vertatur opprobrium congressione bellorû?* An non potius, quæ prudentiæ ratio ad motus bellorû præcavendos, hîc insinuat, eouisque prævalere debet, ut, dū neque leges fori, neq; sacerdotalis edita Concilij, neque Pontificum seu tribunalia, seu sententiæ adversus proterviam Regis in Ecclesiam rebellis,

rebellis, proficere possunt, Apostolicam ad quodcumque solvendum & ligandum auctoritatem, oporteat stare otiosam?

58. Hinc circa illa universa, uti etiam subsequenter seu Patrum, seu Theologorum testimonia, pro quarto, apprimè notandum venit, quòd ejusmodi sententia eatenus sint circa Ecclesiasticam potestatis prudentialem procedendi modum instructoria, ut singula haudquaquam describant universalem, auctoritatem Apostolicam sphaeram & potestatem. Vnde Ludovici Ellies argumentationes inde productae, ex unâ potestatis Ecclesiasticae parte, per SS. Patres, Doctoresque Theologos affirmatâ procedendo, ad negandam potestatem, extremam duntaxat necessitati deservientem, Pontificia auctoritatis partem, meritò sunt coarguendae vitij, quod adversus Dialecticos principia committitur, dum ab affirmativa particulari, fit illatio ad particularem, seu magis universalem, negativam.

59. Ad hoc magis ostendendum, discutere adhuc placeat, reliquorû ab Elliesio allegatorum seu Patrum, seu Theologorum sententias. Dum enim S. Anselmus in cap. 26. Matth. dicit: *Materialem gladium carnalibus, spirituales autem ministris spiritualibus dari*; num sub isto spiritali gladio exclusum contendis Ludovico, gladij etiam materialis usum, quâ Ecclesiastica necessarium, a spiritali quoque ministro Christi Vicario demandandum? Audi hæc super re Divum Bernardum, qui, uti lib. 2. Considerat. cap. 6. Summi Pontificis potestatem, ait, non equidem esse in possessionibus, sed in criminibus, sic libro 4. cap. 3. alioquitur Papam: *Quid tu denudò usurpare gladium tentas, quem iustus es ponere in vaginam? Quem tamen, qui tuum negat, non satis mihi videtur attendere Verbum Domini dicentis: Convertere gladium tuum in vaginam: tuus ergo, & ipse tuo forsitan nutu, non tuâ manu evaginandus, alioquin, si nullo modo ad te pertineret, dicentibus Apostolis: Ecce duo gladij hic; non respondisset Dominus: Satis est; sed minus est. &c.*

60. Dum porrò Hugo à S. Victore de Sacram. sacri lib. 2. p. 2. cap. 7. scripsit: *Spiritualem potestatem non ideo praesidere, ut terrena in suo jure praesidium faciat.* Num cæcus es, nē videas, potestatis spiritalis agnosci præminentiam, ut terrena præsideat? Num verò terrena potestatis jus protendi valet ad eum perverlum usum, quo Pontificia majestatis, Ecclesiasticae sanctae jura infringere conetur? Num ergo, si non jam intrâ jus suum se continens potestas Regia, sed sphaeram terrenam à Deo instituti Principatus limites excedens, adversus Ecclesiam iniurgat, potestas spiritalis eidem præsidens, se ipsam, Ecclesiasticamque sanctae jura vindicare prohibeatur?

61. Quando insuper Alexander Alensis p. 3. q. 40. m. 5. recitans illa Hugonis verba, superaddit: *Regum esse, exercere penam corporalem, sacerdotum verò spiritualem.* Num inferre fas est, spiritali, quam in pœnis inferendis attendit sacerdotalis potestas, ita coarctari, ne diffundatur super corporalia, ut falsitatis coargui debeat, quod idem Alensis cit. p. 3. Sum. q. 40. membro 1. scribit: *Spirituales potestatis esse, insisterè terrena potestatem, ut sit, eamque, si*

bona non fuerit, judicare, juxta illud Divinum oraculum, quod dicitur: Spirituales judicare omnia?

Quando denique Thomas Waldensis doct. 62. *Et in antiqua lib. 2. art. 3. c. 78.* duas ponit potestates primas, ita, ut neutra ab altera secundum originem pendeat, hæc tamen (nempe terrena) sit illi (scilicet Ecclesiastica) *subjecta secundum perfectionis simplicis dignitatem*, rejecto etiam, quod aliqui dicebant: *Radicem potestatis terrena in tantum dependere à Papa, ut ex commissione ejus derivetur in Principem, & Principe deviante, posse summum Sacerdotem temporale administrare negotium.* Num aliud per hæc verba intendit Thomas Waldensis, quam ipsemet Ellies explicaverit: additendo *ibidem* distinctionem inter potestatem, & eum, qui potestate utitur, ita ut terreni Reges subdantur quidem potestati Ecclesiae, licet illorum potestas tunc non subdatur, nec a sacerdotibus exerceri possit? Numquid ergo hæc potestatis contra ejusdem subjectum distinctio, eò collimat, ut & origo & limites potestatis Regiae sint per naturale super nos signatum lumen, eatenus ex Deo constituti, ne, quamdiu intrâ sphaeram consistit, quicquam contra eam possit auctoritas Ecclesiastica? Num verò hinc inferre fas est, quòd abusus potestatis Regiae ultra ejusdem sphaeram exorbitans, reduci valeat in ipsissimam eam potestatem, vel potius in subjectum, cui inest, nequitiam & perversitatem? Num igitur ista in subjectum unice reducibilis perversitas, si adversus ipsam unice Ecclesiam, ejusque jura iniurgat, non est calliganda ab eo, cui, ipsomet Ellies fatente, subjectus est, qui terrena dotata est potestate. Quòd si proinde potestas terrena non jam in se ipsa, quatenus est à Deo, sed ejusdem in hoc subjecto subsistentia, moralitate adversus regni cælorum ordinem perquam enormiter pugnantem, per Regiae potestatis abulum affecta, inceperit esse intrâ sphaeram Ecclesiasticam, super quocumque in regnum cælorum seu ordinabili, seu deordinabili potentia auctoritatis, numquid hæc ejus potestatis terrena in hoc subjecto subsistentiam, qua Ecclesiae nocivam solvere, sicque moraliter perimere, eatenus prævalebit, ut solutio ejusmodi sit etiam in cælis rata habenda?

S. VI.

Continens Summarium Ecclesiae Doctorum ac Patrum, Theologorumque, vel etiam remissivè saltem Summarium Pontificum, Papae super Reges auctoritatem adstruentium.

63. Quantum ad Summos Pontifices, remittimus Lectorem ad ea, quae precedenti cap. 2. per singulos ferè SS. exempla supremæ Pontificiae potestatis, adversus Reges & Imperatores ad depositionem usque progressæ, tum ex Historicis, tum ex SS. Canonibus, tum ex Conciliaribus sanctionibus proferebamus. Quibus, remissivè tamen, superaddimus testimonia S. Gregorij Magni lib. 11. Epist. 10. S. Bernardi ubi supra. S. Thomae q. 12. art. 2. Divi Bonaventurae lib. de Eccles. hierarch. par. 2. cap. 1. item in 4. dist. 27. S. Antonini 3. par. Sum-

^{ex pag. 99. 100. 101. 110. 111. ac seq.} *ma tit. 22. cap. 5. §. 13. B. Augustini Triumphis de S. Victore lib. 2. in sacram. par. 2. cap. 4. Umberti Viennensis serm. 70. Henrici à Gandavo Quodlib. 6. q. 23. pag. 244. Petri Paludani in 3. Sent. dist. 40. q. 2. concl. 4. Hervæi Natalis in tract. de origine jurisdictionis, Ioannis de Parisijs cap. 14. Ioannis Gerfonij Cancellarij Parisiensis tract. de potest. Eccles. considerat. 12. Ioannis Almaini Parisiensis tract. de potest. Eccles. & laica cap. 9. Ioannis Majoris in 4. Sent. dist. 24. cum pluribus alijs seu Jurisprudentiæ, seu sacræ Theologiæ Doctoribus.*

64. Quibus hunc in modum relatis, sequentia duximus hic superaddenda. Primò disquirendo. Cur non Antiquiorum etiã Patrum sententia allegentur ad probandam Pontificiæ supra Reges potestatis extensionem? At quãdiu, & ubi prædominabatur Ethnicismus, vel quævis Ecclesiæ Romanæ tyrannica oppressio, sub quibus Ecclesiastica potestas latere potius, quàm in publicum prodire per ejusmodi solennes actus compellebatur, importunissimum fuisset, ut à Patribus illorum antiquiorum temporum de hoc supra Reges Pontificiæ potestatis puncto manifestè scriberetur, sed sufficiebat, tueri Apostolicam super *Quocunque in terris Morali*, seu solvendo, seu ligando protensam auctoritatem, sub quã jam continebatur ipsissima illa potestas, prout edocentur ex ijs principijs, quæ à nobis tradita sunt in *Inextimata Concilij Tridentini Veritate tract. proœmiali q. 5. per totum. & tract. 6. ejusdem sacræ Synodi sed. 6. per totam.* Ubi verò benigniora affulserunt tempora, quibus Clavibus Apostolicis expeditam erat facultas, per quævis seu decretorum, seu processuum judicialium, vel etiam Synodalium genera procedendi adversus Ecclesiæ sanctæ rebelles, ipsosmet etiã Reges & Imperatores, sibi quoad omnem in regnum cælorum ordinabilitatem, vel ab hoc deordinabilitatem ad fori sui iudicium deduci aptam subiectos. Exinde quæstionis illius punctum accuratè discussum fuit tum ab ipsismet Summis Pontificibus, prout sacri Canones ostendunt, tum à sacrosanctis Generalibus etiã Concilijs, uti variæ Synodales sanctiones in *quarta præsertim Disquisit.* adductæ probant, tum in scholis à præcipuis sanctæ Ecclesiæ Doctoribus Theologis, quorum aliquos cum suis sententijs hic compendiosè rememorari placuit, ad videndum, quibus nixi fuissent sacræ Scripturæ fundamentis.

65. Pro secundo igitur, si expendantur sancti Antonini verba, quæ loco superius citato habentur, unã cum Divi Thomæ in *Opus. 20. de regimine Principum cap. 19.* prolata sententiã, manifestè hinc elucet, quòd Papæ jus sit tum super ipso etiã Imperatore confirmando, vel per hæreditariam successione designando, ac etiã deponendo, tum super potestate eligendi Regem Romanorum alijs conferendã, nec non dignitate isthac Electorali, Principibus Germaniæ concessã revocandã, quantum bonus status Ecclesiæ Universalis, seu populi Christiani pax id requireret. Quod Summi Pontificis jus deducitur in hoc

principium, quòd nempe dignitatem Imperatoriam pro Occidente Græcis adeptam, Papa eatenus vendicavit Sedi Apostolicæ, ut semper adhuc radicaliter penes istam subsistat, tamen eam primitus secundum hæreditariam successione in Caroli Magni stirpem masculinam, postea verò secundum liberam electionem, in Nationem Germanicam transfulerit. Hæc verò Imperatoriæ super Occidente potestatis in Carolum Magnum, indequæ in Germanos translatio, per dictos sanctos Doctores ulterius reducitur in istud principium: tum quòd Papa tanquam Christi Vicarius habeat plenitudinem potestatis pro Bono statu Universalis Ecclesiæ: tum quòd, cum Papa Dei vices agat, consequenter Imperator sit illius minister: sit autem Principalis agentis, eligere ministros & instrumenta ad finem suum idonea. Unde, quia Papæ est, universos fideles in præsentia Ecclesiæ ordinare ad pacem, ac spiritualem finem, sit consequens; posse exigente causã justã & rationabili, per seipsum eligere Imperatorem, aut propter populi & pacis providentiam, aut propter coercendam hæreticorum, & paganorum audaciam, atque potentiam.

Pro tertio, Divus Bonaventura *supra allegatus* lententiæ suæ rationem reducit ad hoc principium, quòd dignitas Clericalis in sua radice penitus spiritualis, meritò dicenda sit consona ordini Dominationis, ita illuminantis inferiores Angelicos Ordines, ut ab illis vicissim non illuminetur. Unde infert hic Seraphicus Doctor, quòd, sicut spiritus dignitate & officio præcellit corpus, sic potestas spiritualis dignior sit, quàm sæcularis, sortiaturque nomen Dominationis, atque adeò Regalis potestas subjacet auctoritati ipsi spirituali, proptereaquæ in 1. *Canonica Petri Sacerdotium dicitur Regale.*

Pro quarto denique, ex locis superius citatis constare potest, à Petro Blessensi eatenus in Summo Pontifice reponi gladium Petri, ut hic sit etiã super regna, præjudicetque gladio Imperatoris, in vi cujus Sedes Apostolica super ipsos quoque Imperatores teneat imperium; uti etiã S. Petrus Cluniacensis habet. Unde Divus Bernardus infert, ipsius etiam Imperatoris gladium *materialem* subesse Ecclesiasticæ auctoritati, quatenus Summus Sacerdos propriã manu suam *spiritualem* gladium, suo tamen nutu, ac imperio illum Imperatorum gladium exercere, ac exercere valeat. Ex vi cujus adeò super eminentis spiritualis auctoritatis, posse Summum Pontificem instituire, ut sit, & judicare potestatem terrenam, tradunt Hugo à S. Victore, & Alensis ubi *supra allegati.* Et hinc Henricus Gandavensis, & Augustinus Triumphus *ibidem* relati probant, Summum Pontificem esse talem Hierarcham, ut iudicet non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, quã spiritualitatis scilicet formalitate affectis. Quam proinde Papæ auctoritatem idem Gandavensis reducit in Claves Petro, ejusque Successori à Christo traditas, & duos eidem commissos gladios, sic ut regnum universalis Ecclesiæ

tam in spiritualibus, quam in temporalibus ad ipsum pertinet, cui Christus juxta *Cap. Omnes. dist. 22.* junctâ Gloſſâ *ibi.* terreni simul & celeſtis imperij poteſtatem per duas claves commiſit cum duplici, ſpiritali ſcilicet ac temporaligladio. De quo ulteriores adhuc Gallicanæ etiam Eccleſiæ Doctores conſulere licet noſtri in hanc rem operis *pag. 114. à n. 92.*

Caput IV.

In quo examinatur, quomodo Civilis poteſtas de ſe, & ex naturâ ſuâ ſit independens à ſpiritali?

ADveritatis centrum hâc in re attingendû optarem, ut præ oculis ſemper haberetur diſtinctio inter Regiam poteſtatem, quâ lumen naturali concreatam, ejuſque intrâ hoc individuam, ſeu iſthanc perſonam ſubſiſtentiam, nec non politici regiminis *attuale* exercitium. Iuxta quam proinde, diſtinctionem ſubſequentis *paragaphi* titulum, ſub hac normâ proponendum dexi.

S. I.

Quomodo verificetur, poteſtatem Regiam eſſe immediatè à Deo, & ab illius ſolius poteſtate pendere.

ARGUMENTUM I.

Ludovicus Ellies *citata ſua ſeptima Diſſertationis cap. 2. §. 1.* argumentatur 1. Cùm homines omnes à naturâ ſint ad ſocietatem deſtinati, quæ ſine poteſtate & auctoritate ſtare nequit, neceſſe fuit, ut Deus, qui rerum omnium eſt Dominus, Societati in hominum bona & corpora poteſtatem commiſerit: nam ſi Deus nulli poteſtatem hanc contuliſſet, homines in pace & tranquillitate degere, foret impoſſibile, quippe ſi nulla eſſet in terris condendarum legum auctoritas, ſi nulla poteſtas, quâ poſſent homines ad illarum obſervationem cogi, ſi impunè liceret omnibus, ſe ſe mutuo interficere, boniſque ſpoliare, quomodo poſſet nomen Societatis obtinere hominum inter ſe coeuntium inordinata multitudo, confuſa turba, ubi nemo audit neminem, uti eleganter id proſequitur S. Chryſoſtomus *hom. de ſtatuis.* Cùm ergo ſolus Deus vitæ, bonorumque noſtrorum ſit Dominus, neceſſe eſt, ut poteſtatis hujus partem contulerit ijs, qui Societates Civiles regunt, ac proinde ſive Reges, ſive Magiſtratus, ſive Principes, ſive populus univerſus poteſtatem illam exerceant, neceſſe eſt, eam à Deo, qui ſolus illam hominibus concedere poteſt, in ipſos immediatè derivari.

Reſponſio ac retortio hujus argumenti retutatoria.

NUnquid ex primavâ rerum ſublunariû *Genesis 1.* deſcriptâ creatione, manifeſtè conſtat Deum univerſo humano generi in Adamo

contuliſſe Dominium terræ cum piſcibus maris, volatilibus cæli, & cunctis animantibus ſuper terram, unaque cum herbis & lignis, arboriſque univerſis. Hoc igitur Dominium univerſale à Deo *immediatè* collatum toti humano generi, num dicere fas eſt, poſt diſtinctionem rerum, eſſe ſingulis æquè *immediatè* à Deo communicatum? Nemo, qui modicâ etiam Juris peritiâ eſt intinctus, non diſtinguet inter primam erga univerſum ſublunarem mundum Dominij, toti humano generi Divinitus factam collationem, atque Dominiorum in ſingulos homines poſteâ ſubſecutam diſtinctionem, ita ut illam diſtincturæ equidem ſit, eſſe *immediatè* à Deo, non verò Dominij erga ſingularia Bona ſingulis hominibus appropriatam poſſeſſionem. Quo præſuppoſito, ſicuti abſurdiſſima cunctis appareret concluſio illa, quâ inferretur ex eo, quòd Dominium in res ſublunares univerſas, ſit *immediatè* à Deo collatum humano generi, nihil jam ulli humanæ poteſtati eſſe Juris ſupra ejuſmodi, quâ ſingulis hominibus appropriatas poſſeſſiones, ad eas ex juſtitia & æquitatis ratione ab uno in alterum transferendas. Sic pro *primo*, proſectò noſceretur abſurditas eſſe in illâ concluſione, per quam ex eo, quòd poteſtas Regia per inſtitum Naturæ lumen ſit univerſitati humani generis Divinitus conceſſa, fieret illatio, nullam jam inter homines reperiri poſſe auctoritatem ſupra Regiæ poteſtatis, non primavam equidem originem, ſeu *intrinſecam*, ac eſſentialem ipſius conditionem, ſed *ſubjectivam* ejuſdem ad hoc individuam ſuppoſitum, applicationem, & appropriationem, quantumvis ſupernaturalis quoque ſtatûs, ſeu Eccleſiæ ratio religioſa exigeret Regiæ ejuſmodi poteſtatis perpetuam collocatâ tranſmutationem.

Ad cujus proinde majorem elucidationem pro *ſecundo* placet hunc in modum ratiocinari. Jurisdictionem equidem politicam & Civilem Divinitus eſſe *immediatè* conceſſam Communitati, atque ex hujus voluntariâ translatione derivatam eſſe in Principem aliquem, ſeu Imperatorem, ſeu Regem, eruitur *ex lege 1. ff. De conſtitutionibus Principum. & lege 5. ff. ex pag. 78. n. 37.* *Noviſſimè. ff. De orig. Juris.* Ex quo namque homo per naturam ſuam noſcitur eſſe animal ſociale ac politicum, lumine naturæ æquè notum eſſe debuit, oportere, inter homines ſubſiſtere politicum quodpiam regimen, non juſtitia duntaxat inter privatos, ſed Boni quoque publici moderativum, conciviumque in unum corpus politicum coadunatorum ordinativum ad Commune Civitatis, ſeu Reipublicæ Bonum. In cujuſmodi adeo regimine politico, oportuit, ſtatui ſupremam quampiam poteſtatem, cujus decretis univerſi acquieſcere deberent, ut ſic publica pax & tranquillitas conſervari valeret. At ſicuti *jure nature* haudquaquam fuit determinata ſphæra cujuſque ſeu nationis, ſeu Religionis ac Provinciæ, ſeu Civitatis, alteriſque Communitatis, ſed illa eſt conſtituta per liberâ hominum conventionem in diverſa climata ac terras ſponte ſuâ ſe ſe dividendum; ſic neque *Jure Nature* fuit determinatum, an in uno, vel pluribus, vel etiam